

Fredelig i Telemark

I den senere tid har det vært skapt en del negativ mediaoppmerksomhet omkring mineralsamling. For å lodde stemningen i Telemark tok vi en rask telefonrunde (26/7) til instanser som kunne tenkes å ha noe å meddele om dette tema.

Overbetjent Olsson ved Telemark politikammer kan ikke huske å ha hatt eller hørt om en eneste sak i kammerets distrikt. Det samme svaret fikk vi av avdelingssjef Kveset ved Rjukan politikammer. Han la imidlertid til at noen steinsamlere var bortvist fra en vegskjæring ved Tinnsjøen, det var imidlertid ikke fordi de samlet stein med kvartskrystaller, men fordi de utgjorde en trafikkfare.

Vår ringerunde endte opp hos Miljøvernavdelingen, Fylkesmannen i Telemark, her fikk vi konsulent Sigmund K. Hansen på tråden. Han kunne fortelle oss at han hadde inntrykk av vernebestemmelsene for de fredete områdene ble respektert av samlermiljøet og at dette både gjaldt de 6 områdene med fossiler og serpentiniten ved Lona, Kragerø.

Det er hyggelig å få høre slikt for STEIN og steinmiljøet, for det er viktig for det organiserte steinsamlermiljøet at vi har et ryddig forhold til myndighetene. Derfor har STEIN nesten i hver eneste utgave siden 1988 tatt opp temaene; legalitet - vern - rettigheter - plikter. Vi vet at mineralsamling ikke er uproblematisk. Lovverket som eksisterer rundt denne hobbyen er uklart og innbyrdes motstridende på flere måter. Vi ser da bort ifra områder som har en eller annen form for vern, fra strikt vern av naturminner til mere runde formuleringer for nasjonalparker. Klare regler gjelder, og de som vil være på rett side av loven vet hvordan de skal forholde seg.

Sommerens dopede agurk

Vi skrev kjekt i en underleder på side 245/4/92 under overskriften "En varslet forbrytelse" at vi ikke ville skrive mer om mineralsamling på Hardangervidda inntil Staten ryddet opp i lovverket. Vi trekker dette utsagnet tilbake. Vi har ikke fått noe svar på våre henvendelser hverken fra Statsskog, Miljøverndepartementet eller andre offentlige instanser. Det eneste "svaret" vi får er fra en 1. betjent ved Hardanger politikammer som nå for fjerde år på rad, midt i agurktida serverer den samme agurken. Nå er det slik at denne grønnsaken egner seg særdeles dårlig til overvintring, den framstår etter kort tid som slapp og lite potent. Men 1. betjenten vet råd for slikt, ny og friskere væske sprøytes inn i grønnsaken, den skal jo selges. I år har agurken, servert ved pressemelding/pressekonferanse, fått ny spenst ved innsprøytning av ingredienser som misunnelse, "millioner", "herje", "rasere", "dynamitt", "nasjonalpark", "pirat", "hoggeutstyr". Med andre ord agurken har blitt ganske giftig, men den står for en kort tid og er derved salgbar, for pressemeldingen er gjengitt utførlig, såvel i riksaviser som i radio og fjernsyn.

La oss slå det fast en gang til; STEIN og vår organisasjon NAGS vil at regler som gjelder for vernede områder skal etterleves av alle, og sær-

lig av våre egne medlemmer. Vi vet også at våre medlemmer ser det på samme måte. Derfor ser vi i utgangspunktet på politiet som en forbundsfelle og samarbeidspartner når det gjelder vern av Hardangervidda nasjonalpark. 1. betjenten går imidlertid langt ut over nasjonalparkens grenser. Han har tydeligvis som målsetting å sette en stopper for all mineralsamling i hele riket. Og under dette korstoget blir tydeligvis alle midler tatt i bruk. En fiende skal skapes og utpekes. De gamle korsfarerne laget mye ugagn, for seg sjøl - de som skulle frelse, og for de skulle frelses, men målet helliger midlet så man da, og trakk på skuldrene. Det kunne de gjøre, de så seg om etter sak, fant en levevei og dro avgårde på røvertokt. Greit, det var slik det var dengang, men ikke nå? Det ser slik ut, for hvordan kan ellers 1. betjenten ta i bruk beviste løgner for å stemple alle steinsamlere som rovgriske lykkejegere. Hva er det som driver mannen til å komme med påstand om at et 3 cm kvartskrystall betales med 4000 (!) kroner. Et brev, sier han. Joda, 1. betjenten visste undertegnede brevet (21.8.1991), det er på engelsk og gjelder ikke kvarts i det hele tatt. Dette ble påpekt, også fra andre språk- og mineralkundige tilstedeværende. Dette velger 1. betjenten nå å se bort ifra, det passer ikke inn i hans høyst private korstog. Nasjonalparken har også forsvunnet etterhvert, eller så har betjenten foretatt en imperialistisk anektering og innlemmet all grunn som passer han i "sitt" område. For i intervjuene de aller siste dagene er Hardangervidda nasjonalpark byttet ut med det upresise og geografisk og lovmessig vage "fjellet". En bekreftelse på at man nå har forlatt nasjonalparken får en gjennom skrytet av at en har tatt en Haugesunder ved Røldal med flere(3) kilo kvartskrystaller. Og, - skummel type dette her, "han hadde hoggeutstyr i sekken". Hva nå det måtte være, kanskje det var noe så hverdagslig som hammer og meisel. Men, det er klart, "hoggeutstyr" høres mye mer kriminelt ut. Det kan kanskje ha vært en "pirathogger", en annen av 1. betjentens

språklige nyvinninger?

Korsfarere lager ugagn og om det ikke har vært problemer nok tidligere vil en lett kunne få mer nå, etter 1. betjentens "reklameminnslag" i media. Ta en tur på Hardangervidda, rask med deg noen kilo med kvartskrystaller, - og smakk, du er millionær! Det kan være budskapet til en del folk som nå kan ha fått det for seg at dette kan være en måte å skaffe seg noen raske kroner på. Våre lesere vet at dette er tøys, - men det er alvorlig nok, siden det kan ramme og kriminalisere hele steinmiljøet. Slik kan det gå når selv en erfaren og i utgangspunktet velmenende tjenestemann går seg bort i ulendt lovterreng og havner utenfor sitt myndighetsområde.

Vi minner om:

Politiet er ikke lovgivere.

Kommersiell og ulovlig utplyndring av naturressurser i verneområder må stoppes.

NAGS har flere ganger sagt seg villig til å gå inn i et konstruktivt samarbeid med myndighetene for å få avklart hvordan mineralsamling som hobby bør, kan og skal foregå. Mineralsamling er lovlig.

Mange vil nå undre seg på hvordan en skal forholde seg. Vi kan bare fortsatt si; Vær frimodig! Det vil si at om du er på tur; bær din hammer og meisel med stolthet. Gjem ikke redskapen bort i sekken og snik deg rundt. Heng hammeren godt synlig utenpå sekken, det er ikke innført bæretillatelse for denslags redskap ennå.

Steinsamlingen fortsetter. Fortsatt god sommer!

Krystall har Rudolf Rykart, fagbokforfatter og kjemiker, skrevet om. Artikkelen publiseres samtidig av 10 mineraltidsskrifter i verden etter initiativ fra Johannes Keilmann, leder av Münchenmessa. Det er en artikkel til å få historisk og språklig forstand av. STEIN er tilfreds med at vi er istand til å bringe slikt stoff ut til våre lesere
ghw

Redaksjonen avsluttet 30/7-1993.